

Sygn. akt VUa 10/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie następującym:

Przewodniczący – SSO Jacek Wilga (spr.)

Sędziowie: SSO Andrzej Marek

SSO Krzysztof Głowczyński

Protokolant: Ewa Sawiak

po rozpoznaniu w dniu 22 maja 2014 roku ***w Legnicy***

na rozprawie

sprawy z odwołania K. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o zasiłek macierzyński

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Rejonowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

z dnia 18 lutego 2014 roku ***sygn. akt*** IV U 409/13

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 lutego 2014 roku Sąd Rejonowy w Legnicy oddalił odwołanie K. O. od decyzji ZUS O/L. z dnia 17 października 2013 roku, znak: (...)mocą której organ rentowy ustalił prawo do wypłaty zasiłku macierzyńskiego na okres od 24.06.2013 roku do 26.01.2014r. przyjmując do ustalenia podstawy wymiaru przychód za miesiąc czerwiec 2013 roku tj. kwotę 2 227, 80 zł.

W uzasadnieniu wskazał, iż zaskarżona decyzja wydana została po ustaleniu, że ubezpieczona z tytułu prowadzonej od dnia 10.06.2013 r. działalności gospodarczej została objęta dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym od dnia 13 czerwca 2013 roku deklarując podstawę wymiaru składki od przychodu w wysokości 9.350,13 zł. Wniosek o przyznanie zasiłku macierzyńskiego wpłynął w dniu 01 lipca 2013 roku. Z tej przyczyny strona pozwana zastosowała dyspozycje art.48 ust.1 i art. 49pkt. ustawy zasiłkowej biorąc za podstawę wymiaru zasiłku macierzyńskiego najniższą podstawę wymiaru składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe obowiązującą w miesiącu czerwcu 2013 roku.

Organ rentowy argumentował, iż w sytuacji gdy prawo do zasiłku macierzyńskiego powstaje w pierwszym miesiącu kalendarzowym ubezpieczenia chorobowego wysokość wymiaru zasiłku stanowi najniższa podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, po odliczeniu kwoty odpowiadającej 13,71% podstawy wymiaru składki na to ubezpieczenie. W miesiącu czerwcu 2013 roku jest to kwota 1922, 37 zł.

W rozpoznawanej sprawie bezspornym było, że ubezpieczonej K. O. od dnia 24 czerwca 2013 roku przysługuje zasiłek macierzyński. Istota sporu sprowadzała się natomiast do ustalenia wysokości tego zasiłku. Organ rentowy przyjął za podstawę wymiaru zasiłku macierzyńskiego ubezpieczonej najniższą podstawę wymiaru składek która obowiązywała za miesiąc czerwiec 2013 r. Ubezpieczona zakwestionowała przyjęcie przez organ rentowy tej podstawy wymiaru zasiłku i wskazała, iż w deklaracji rozliczeniowej za czerwiec 2013 r. zadeklarowała jako podstawę wymiaru składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe przychód w wysokości 9.350,13zł, który po odliczeniach przewidzianych w art. 3 pkt 4 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa winien stanowić podstawę wymiaru zasiłku chorobowego.

Sąd Rejonowy wskazał, iż zgodnie z regulacjami powyższej ustawy podstawą wymiaru świadczeń jest przychód ubezpieczonego (prowadzącego działalność), z okresu 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy, ewentualnie przeciętne miesięczne wynagrodzenie za pełne miesiące kalendarzowe ubezpieczenia, jeżeli niezdolność do pracy powstała przed upływem 12 miesięcy kalendarzowych. Nadto, w art. 49 ustawy ustawodawca uregulował szczególną sytuację, gdy niezdolność do pracy ubezpieczonego powstaje w pierwszym miesiącu ubezpieczenia chorobowego. W takim przypadku, w zależności od grupy zawodowej, wysokość zasiłku stanowi albo najniższa podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, albo kwota przychodu określona w umowie przypadająca na pierwszy miesiąc kalendarzowy ubezpieczenia, albo też przeciętny miesięczny przychód członków spółdzielni lub osób wykonujących pracę nakładczą. Mając na uwadze ww. rozwiązania, Sąd uznał, iż zastosowanie normy prawnej zawartej w treści art. 49 pkt 1 ustawy jest najwłaściwszym i sprawiedliwym sposobem ustalenia podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego K. O.. Tak ustalona kwota podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego odpowiada kwocie przychodu za pełny miesiąc prowadzenia działalności gospodarczej i zastępuje kwotę zadeklarowaną.

Wyrok powyższy zaskarżyła apelacją ubezpieczona K. O.. Skarżąca zarzuciła:

1. naruszenie art. 49 pkt 1 w zw. z art. 52 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (dalej jako ustawa) poprzez jego błędne zastosowanie, skutkujące ustaleniem niewłaściwej podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego w kwocie 1922, 37 zł,
2. naruszenie art. 49 pkt 2 w zw. z art. 52 ustawy poprzez jego niezastosowanie skutkujące brakiem ustalenia właściwej podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego, czyli kwoty 8068, 23 zł (9350, 13 zł – 1281, 90zł).

Stawiając powyższe zarzuty domagała się zmiany zaskarżonego orzeczenia przez przyznanie odwołującej prawa do zasiłku macierzyńskiego na okres od 24.06.2013 roku do dnia 26.01.2014r. w wysokości 100% podstawy przyjmując do ustalenia podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego kwotę 8 068, 23 zł (9350,13 zł – 1281, 90zł).

W uzasadnieniu apelacji skarżąca podniosła, iż wbrew stanowisku Sądu Rejonowego przepis art. 49 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa nie ma w sprawie zastosowania. Dotyczy on bowiem sytuacji, gdy ubezpieczony zadeklarował najniższą podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie chorobowe. Taka sytuacja w sprawie nie zaistniała. Ubezpieczona zadeklarowała bowiem jako podstawę wymiaru składek kwotę 9 350, 13 zł co uczyniła zgodnie art. 18 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 września 2012 roku, IIUK 36/12 (LEX nr 1218196), do którego odwołał się Sąd Rejonowy przy rozstrzygnięciu sprawy, odnosi się do stanu faktycznego, w którym prawo do zasiłku macierzyńskiego powstało w pierwszym miesiącu kalendarzowym dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, niepoprzedzonego innym ubezpieczeniem chorobowym. Tymczasem, co jest bezsporne w sprawie (vide: odpowiedź organu rentowego na odwołanie), bezpośrednio przed objęciem odwołującej dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej podlegała ona obowiązkowi ubezpieczenia chorobowego z tytułu pozostawania w stosunku pracy.

Dalej wywodziła ubezpieczona, iż ze względu na fakt, że odwołująca nie miała określonej najniższej podstawy wymiaru składek oraz na fakt, że ustawodawca w ustawie zasiłkowej nie uregulował wprost takiej sytuacji, jaka zaistniała w niniejszej sprawie, organ powinien zastosować art. 49 pkt 2 ustawy zasiłkowej, skoro niniejsza sprawa ujawniła brak przepisu ustawy określającego skutki prawne rozstrzyganego przypadku, a powołany pkt 2 art. 49 ustawy odpowiada najbardziej sytuacji prawnej odwołującej się. O trafności wskazanej argumentacji przesądził Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów z dnia 21 kwietnia 2010 roku, II UZP 1/10, a następnie w wyroku z dnia 12 kwietnia 2012 roku, IUUK 350/11, LEX nr 1215610.

Sąd Okręgowy zważył w bezspornym stanie faktycznym sprawy:

Apelacja nie jest zasadna. Sąd I instancji trafnie wskazał, iż zgodnie z treścią art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t. jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 77, poz. 512 z późn. zm.), ubezpieczonej, która urodziła dziecko w okresie ubezpieczenia chorobowego albo w okresie urlopu wychowawczego, przysługuje zasiłek macierzyński. Stosownie do treści art. 48 ust. 1 cyt. ustawy, podstawę wymiaru zasiłku chorobowego (również macierzyńskiego) przysługującego ubezpieczonemu nie będącemu pracownikiem stanowi przychód za okres 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy. Przychodem w rozumieniu cyt. ustawy jest kwota stanowiąca podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe ubezpieczonego nie będącego pracownikiem, po odliczeniu kwoty odpowiadającej 13,71% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie chorobowe (art. 3 pkt. 4 ustawy). Jeżeli niezdolność do pracy powstała przed upływem 12 miesięcy kalendarzowych podstawę wymiaru zasiłku chorobowego stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie za pełne miesiące kalendarzowe ubezpieczenia (art. 48 ust. 2 w zw. z art. 36 ust. 2 ustawy). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie stanowiące podstawę wymiaru zasiłku chorobowego ustala się przez podzielenie wynagrodzenia osiągniętego przez ubezpieczonego za okres, o którym mowa w art. 36 ust. 2 przez liczbę miesięcy, w których wynagrodzenie to zostało osiągnięte (art. 48 ust. 2 w zw. z art. 38 ust. 1 ustawy)

Powyższe niesporne w sprawie zasady odnoszące się do ustalania wysokości zasiłku macierzyńskiego, nie są wystarczające na rozstrzygnięcie rozpoznawanej sprawy, w której niesporne do niego prawo ubezpieczona nabyła w pierwszym miesiącu trwania dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

W odniesieniu do takiej sytuacji faktycznej Sąd Najwyższy wyraził w wyroku z dnia 6 września 2012 roku IIUK 36/12 pogląd (przytoczony w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku), że podstawę wymiaru zasiłku macierzyńskiego, do którego prawo powstało w pierwszym miesiącu kalendarzowym, niepoprzedzonego innym ubezpieczeniem, dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, określa art. 49 pkt 1 ustawy z 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, jako najniższą podstawę wymiaru składek na to ubezpieczenie po odliczeniach, o których mowa w art. 3 pkt 4 tej ustawy, bez względu na wysokość kwoty zadeklarowanej na podstawie art. 18 ust. 8 lub 18a ust. 1 u.s.u.s.

Takie samo stanowisko wyrażone zostało również w wyrokach z dnia 28.08.2012r., IIUK 34/12 oraz z dnia 6.11.2012 r., IIIUK 38/12.

Stanowisko Sądu Najwyższego w tym zakresie wydaje się więc być ugruntowane.

W odniesieniu do apelacji stwierdzić dodatkowo należy, zdaniem Sądu Okręgowego, iż wszystkie wyżej wskazane orzeczenia odnoszą się do stanów faktycznych, w których dobrowolne ubezpieczenie chorobowe z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w czasie którego powstało prawo do zasiłku macierzyńskiego nie było poprzedzone innym dobrowolnym ubezpieczeniem z tego właśnie tytułu. Skarżąca była w takiej sytuacji. Przed okresem dobrowolnego ubezpieczenia, w trakcie którego, w jego pierwszym miesiącu powstało prawo do zasiłku macierzyńskiego, nie pozostawała w innym dobrowolnym ubezpieczeniu chorobowym. Jej wcześniejsze ubezpieczenie chorobowe miało charakter obowiązkowy i wynikało z wiążącej ją umowy o pracę. Nie mogło więc stanowić argumentu uzasadniającego

podniesiony w apelacji argument o nieadekwatności stanu faktycznego sprawy w którym Sąd Najwyższy wydał wyrok z dnia 6 IX 2012 roku w sprawie IIUK 36/12.

Tezy tego wyroku oraz dwóch pozostałych przytoczonych wyżej Sąd Okręgowy podziela. Stanowisko z nich wynikające nie jest sprzeczne z uchwałą składu 7 Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2010 roku, IIUZP 1/10 zgodnie z którą Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest uprawniony do kwestionowania kwoty zadeklarowanej przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne jeżeli mieści się ona w granicach określonych ustawą z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych.

Stanowisko to jest bowiem wynikiem oceny stanów faktycznych, w których prawo do świadczenia powstaje już w pierwszym miesiącu ubezpieczenia. A w takiej sytuacji ustawodawca przewidział wprost jako podstawę wymiaru zasiłku najniższą miesięczną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe za miesiąc w którym powstało prawo do zasiłku po odliczeniach, o których mowa w art. 3 pkt 4 – dla ubezpieczonych, dla których określono najniższą podstawę wymiaru składek.

W sytuacji tej podstawą wymiaru zasiłku nie jest więc (po dokonaniu wskazanych odliczeń) kwota deklarowanego przychodu (nie podlegająca zgodnie z uchwałą z dnia 21 kwietnia 2010 roku kwestionowaniu przez organ rentowy), a ustalona już przez ustawodawcę kwota odpowiadająca najniższej miesięcznej podstawie wymiaru.

Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym sprawę nie podziela poglądu wynikającego z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012 roku, iż przepis art. 49 ust. 1 ustawy z 25.06.1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa dotyczy jedynie sytuacji gdy ubezpieczony zadeklarował najniższą podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie chorobowe. Najniższa podstawa wymiaru składki wskazana w art. 49 ust. 1 ustawy to wartość ustalona przez ustawodawcę w przepisach ustawy systemowej w jej art. 18 i 18 a.

Skoro w przekonaniu Sądu Okręgowego do stanu faktycznego sprawy odnosi się wprost przepis art. 49 ust. 1 ustawy stosowanie art. 49 ust. 2 jest w sprawie niecelowe.

Mając powyższe na względzie apelację jako nieuzasadnioną oddalono na podstawie art. 385 kpc.